

kušao je ocrtati socijalne promjene u Jugoslaviji poslije rata, tj. posljedice koje je modernizacija (prije svega industrijalizacija) unijela u tradicionalni način života pojedinih krajeva.

Svi radovi objavljeni u knjizi »Contemporary Yugoslavia« imaju naučni aparat iz kojeg se vidi da su se autori koristili opsežnom domaćom i stranom izvornom gradom i literaturom. Knjiga ima i indeks imena i pojmova što olakšava snalaženje u obrađivanoj materiji.

U svakom slučaju, ne ocjenjujući vrijednost i domet mišljenja i zaključaka iznesenih u pojedinim radovima (to bi se uostalom moglo samo nakon analize svakog pojedinog rada), knjiga »Contemporary Yugoslavia« dokaz je za zanimanje koje u svijetu pobuđuje Jugoslavija i politički, gospodarski i kulturni procesi koji se u njoj odvijaju pa, prema tome, zaslužuje i našu pažnju.

M. Matićka

SLAVIC REVIEW

Časopis izlazi od godine 1942. kao izdanje udruženja American Association for the Advancement of Slavic Studies (Američko udruženje za unapređivanje slavenskih studija). Časopis izlazi četiri puta godišnje, a osnovna mu je značajka, da je pretežni broj priloga, većih i manjih, uz prikaze edicija posvećen gotovo isključivo povijesti Rusije i Sovjetskog Saveza. Časopis ima ustaljene rubrike, od središnjih, u kojima objelodanjuje diskusije i veće članke, do informativnih prikaza knjiga i ostalih pojedinačnih edicija.

Registrirat ćemo samo one priloge koji na širem planu obrađuju neki kulturno-historijski problem, zanimljiv i za naše istraživače. Zadržat ćemo se na rubrici u kojoj su svake godine pribilježene disertacije obranjene na američkim, kanadskim i britanskim sveučilištima s temama u kojima autori obrađuju i jugoslavenske probleme.

Od članaka je svakako interesantan prilog Gunthera E. Rothenberga, *The struggle over the dissolution of the Croatian military border 1850—1871* (1 ožujka 1964). Autor je profesor povijesti na University of New Mexico; raspravu je napisao na temelju literature i originalne građe kojom se koristio i iz arhiva u Hrvatskoj. Povod razvojačenju mu je potpuno vojničko-političkog značaja, te ne ulazi u ekonomsku pozadinu toga pitanja što je također bilo od velike važnosti. Isti je autor godine 1966. objelodanio i monografiju u cijelosti posvećenu Vojnoj krajini. Naslov joj je *The Military Border in Croatia 1740—1881*.

U istoj rubrici također je veoma zanimljiv prilog Stephana M. Horaka posvećen ukrajinskoj historiografiji od godine 1953. do 1963. (2. lipnja 1965). Oveći članak objelodanio je Wolfgang Friedmann (profesor za međunarodno pravo na Columbia University) pod naslovom *Freedom and Planning in Yugoslavia Economic System*. Autor se zadržava na prilikama i razvoju našeg ekonomskog života godine 1965, napominje da je konzultirao mnoge jugoslavenske stručnjake i jugoslavensku literaturu, ali da je sebi pridržao pravo na vlastiti stav. U toj rubrici skrećemo pažnju i na rad Roberta D. Wartha, *On the historiography of the Russian Revolution* (2. lipnja 1967). Autor je obradio ponajviše zapadno-

evropsku i noviju američku literaturu, i s pravom ustanovio da još dugo neće biti izrečena posljednja riječ o tom značajnom povijesnom događaju.

U rubrici bilješke i komentari zabilježili smo nekoliko izvanredno zanimljivih priloga od kojih skrećemo pažnju na ove: *The Slavic and East European resources and facilities of the library of Congress* (1. ožujka 1964) s naznakom priručnika i popisom pomagala koja olakšavaju korisniku rad u Vašingtonskoj biblioteci. Isto je tako veoma instruktivan drugi prilog pod naslovom *Soviet Archives and Manuscript Collections. A bibliographical introduction* (1. ožujka 1965). U trećem prilogu, pod naslovom *A forthcoming bibliography of Hungarian History 1867—1918* (2. lipnja 1965), izneseni su zanimljivi bibliografski podaci o mađarskoj historiji. Ne manje je zanimljiv i opis *The Slavic department of the Helsinki University library* (3. rujna 1966), i opširnija informacija o regionalnim arhivima SSSR-a (1. ožujka 1969).

U istoj rubrici objelodanjivani su povremeno i neki dokumenti. Tako je profesor povijesti na George State College u Atlanti, Joseph O. Baylen, objelodanio dva dosad nepoznata pisma biskupa Strossmayera gospođi Novikov, prijateljici i dobroj znanici Gladstona. Pisma su u privatnom posjedu obitelji, a pisana su 12. rujna i 27. listopada godine 1879.

U svakom broju časopisa postoji velika rubrika posvećena novim izdanjima ruske, sovjetske i ostale slavenske historiografije. Registrirana su i poneka djela naših autora, ali su brojniji prikazi knjiga u kojima strani autori pišu o Jugoslaviji.

Potkraj svake godine, u prosincu, pojavljuje se u časopisu popis disertacija pod naslovom *Doctoral dissertations on Russia, the Soviet Union, and Eastern Europe accepted by American, Canadian and British Universities*. Disertacije su popisane unutar općih problema do specijalnih s težištem na SSSR-u, a posebno su popisane one u kojima je autor obradio i neki problem koji se odnosi i na ostale Slavene, tako da postoji i zaseban odjeljak posvećen Jugoslaviji. U vezi s tim odjeljkom primjećujemo dvoje: prvo, veći je dio obranjenih disertacija imao za temu poslijeratnu socijalističku Jugoslaviju i drugo, veći je dio disertacija obranjen na sveučilištu Columbia. Od naslova citiramo: *Milenković Deborah C., Planning and the Market in Yugoslav Economic thought*, Columbia 1966, *Karčić Berislav, The role of Money, Credit and Related Institutions in Post war Yugoslavia till 1960*, Columbia 1966, *Johnson A. Ross, The dynamics of communist Ideological change in Yugoslavia 1945—1953*, Columbia 1967, *Marković Stephen Christopher, The influence of American Foreign aid in Yugoslavian policies 1948—1966*, Virginia 1968, *Pash Harold, The Yugoslav nationality problem and its influence on the development of political and socio-economic institutions New-school* 1968.

Neki su autori posvetili pažnju i našoj starijoj povijesti, to jest razdoblju druge polovine XIX stoljeća. Primjera radi, navodim te disertacije: *Mackenzie David, Serbian-Russian Relations 1875—1878*, Columbia 1962, *Leathers Noel, L. France and the Balkans 1871—1879*, Oklahoma 1963, *Mennard Michael, Bishops Strossmeyer, Georgetown* 1964, *Owings William A., Socialism in South Slav lands before 1914*, Florida State 1965, *Rogel Carole, The Slovenes and the Southern Slav Question 1889—1914*, Columbia 1966, *O'Connell Brian Thomas, Croatian politics and political parties 1905—1910*, Washington Seattle 1969.

Manji broj disertacija posvećen je i razdoblju između dva rata: *Cicak Fedor I., The Communist Party of Yugoslavia between 1919—1934*, Indiana 1965,

Jareb Jerome, The adriatic question from June 1919 to February 1924, Columbia 1965, *Marzari F. O.*, The Balkans, the Great Powers and the European war 1939—1940, London 1966.

Na kraju svakog broja priopćene su kraće vijesti, nekrolozi i popis novih knjiga u kojem su registrirana i novija izdanja koja na užem ili širem vremenskom i prostornom planu obrađuju i jugoslavenski teritorij.

M. Despot

BEITRÄGE ZUR GESCHICHTE DER DEUTSCHEN ARBEITERBEWEGUNG

Istočni Berlin, 1969, 1—6 + dva prigodna broja.

Manje-više svi brojevi godišta 1969. obiluju člancima koji se sadržajno odnose na stvaranje i prve godine rada Kominterne. Tako je i u broju 2 i 3 nekoliko radova posvećeno toj problematici. A objelodanjeni su i dosad nepoznati Lenjinovi dokumenti o nekim njegovim manje poznatim stavovima u vrijeme početka rada III internacionale 1969. (2/261—269). Ne manje je zanimljiv i jedan drugi dokument, još iz godine 1849. Riječ je o izvještaju što ga je član London-skog radničkog društva Heinrich Bauer uputio drugovima u Stuttgartu. Dokument iznosi na vidjelo nepoznate akcije i veze između Londona i revolucionarnih evropskih kontinentalnih centara u vrijeme izbijanja revolucije godine 1848. (3/1969, 451—460). Članak Martina Hundta, Zur Kontinuität der deutschen Arbeiterbewegung vom Bund der Kommunisten zur Eisenacher Partei, prigodnog je značaja, jer iako nije naznačeno pisan je u povodu 100-godišnjice sastanka u Eisenachu gdje je službeno osnovana njemačka socijaldemokratska partija. Osim toga u članku je dat dobar pregled bitnijih događaja od godine 1848. do zaključno godine 1869. (4/1969, 603—619).

Uz to skrećemo pažnju i na drugi jedan omanji prilog, također sadržajno prilično zanimljiv. U njemu su kronološkim slijedom izneseni podaci o širenju izdanja Marxovog »Kapitala« za njegova i Engelsova života do zaključno godine 1895. Tako saznajemo da je Marx lično mnogo radio na širenju svoga djela i da se godine 1872. potrudio da ga prevede na francuski. Ustanovljeno je da je do godine 1895. (godina Engelsove smrti) »Kapital« već bio preveden u cijelosti na ruski, francuski, poljski, danski, talijanski i engleski. U zaključku sastavljačica ove zanimljive informacije, A. W. Urojeva, ustanovljuje da danas postoje prijevodi toga više nego vrijednog i znamenita djela u 50 raznih jezika (5/1969, 820—825).

Dva su prigodna broja isključivo posvećena socio-političkim i političko-propagandnim poslijeratnim problemima pa je većim i manjim priložima i obrađena ta problematika u vremenskom rasponu od godine 1945. do danas, a odnosi se gotovo isključivo na teritorij Demokratske Republike Njemačke.

Na kraju napominjemo da su, kao i uvijek, u svakome broju priopćeni veći prikazi i manje anotacije o knjigama i zbirnim edicijama o povijesti radničkog pokreta u DDR-u i u svijetu. Gotovo neizostavno objelodanjene su i kraće ili